

UÆNDRET LANDSDELS-STATUS

Af Jørgen Felbo

Folketingsmand Knud Hertling venter, at det nye »moderat venstreorienterede« SUKAK-parti vil blive dannet ved et landsmøde i Grønland næste år, og at partiet vil blive en folkebevægelse uden sidestykke i Grønland. Om partiets foreløbigt skitserede mål og synspunkter siger han blandt andet:

– I mit oplæg findes f.eks. 18 års valgret, knæsettelsen af grønlandsk som undervisningssprog i den grønlandske skole, genopvækning af forståelsen for vore forfædres levevis og kulturtraditioner og gode betingelser for nykulturen, afskaffelse af udsendte danskes Grønlands-tillæg og, når det sker, af alle lønkriterier, men *indtil* det sker afløsning af fødestedskriteriet med et kvalifikationskriterium, indførelse af personlige skatter i Grønland med en relativ lav bundgrænse, indførelse af kommunalt selvstyre og økonomisk selvstændighed i kommunerne og bevarelsen af den dansk-grønlandske samhørighed.

– Hvor er ligestillings-tanken henne i alt dette?

– Jeg har været tilhænger af denne tanke, ligesom hele befolkningen i Grønland har været det i årene fra grundlovsændringen i 1953 til i dag. Men jeg har erkendt, at ligestillings-tanken ikke er realistisk. Dels er der i den overvejende del af den grønlandske befolkning ikke forudsætninger for et sådant krav, dels har dansk politik reelt blokeret ligestillingsmuligheden ved at kæde grønlandsk levestandard sammen med landsdelens egen produktivitet. Dette må vi tage konsekvensen af. Vi må nu inden for alle samfundets områder tilstræbe, at der lægges en grønlandsk alen til grund for vurderingerne, alle spørgsmål må analyseres ud fra grønlandske forudsætninger.

– Betyder det, at De vil skrue udviklingen tilbage?

– Nej, vi vil gå ud fra det givne niveau i erkendelse af, at den hidtil førte politik har skabt forudsætninger for, at vi nu kan standse op og besinde os på fremtidslinien. Den må tilsigte, at grønlænderen erkender sin egen identitet som grønlænder og som medlem af en minoritetsgruppe. Grønlænderen må erkende sit værd som grønlænder og også som medborger i det danske rige. Vi må drive en lønpolitik, der fastholder de bedst uddannede grønlændere i Grønland, og som i øvrigt sætter levestandardens forbedring fra det aktuelle udgangspunkt i relation til den grønlandske produktivitet, idet der dog *udefra* rådes bod på

udefra kommende prisstigninger, sådan at den nuværende realløn ikke udhules.

– Vil alt dette ikke føre til krav om forfatningsændringer?

– Det er ikke min tanke og ligger ikke i det foreløbige parti-program, at der skal tilstræbes noget i retning af hjemmestyre, selvstyre eller løsrivelse.

– Men vil partiet kunne få tilhængere på en alt taget i betragtning lidet populær økonomisk politik uden en »gulerod« i form af løfter om selvstyre i en eller anden fremtid?

– Jeg eller vi har ikke en sådan gulerod i bagagen.

– Heller ikke når problemerne lægges frem på *grønlandsk* for en grønlandsk forsamling!

– Nej. Spørgsmålet er overflødig! Tanken om en udartet nationalisme endside chauvinisme er os fjern – belønningen bag den politik, vi tilråder, er grønlænderens erkendelse af sit eget værd og evne til indsats over for problemer, som han umiddelbart føler at kunne mestre, fordi han forstår dem og derfor kan erkende som noget, der kommer ham ved.

– Der er dog talt om, at løsrivelse eller hjemmestyre vil komme til Grønland som efter en »naturlov«.

– Der er talt om så meget, men når partiet, som jeg venter det, om et eller halvandet år er en grønlandsk folkebevægelse, vil Grønlands landsdelsstatus og solidariteten inden for den nuværende forfatnings ramme være et arbejds-mål. Hvis nogen søger at indplante denne selvstyre-tanke i Grønland, mener jeg ikke, at ideen har grobund. Og skulle den endelig blive forsøgt indplantet, vil jeg håbe, at det bliver fra grønlandske kredse og ikke fra velmenende danske højskolekredse.

Vi vil give grønlænderen hans værdighed og identitet tilbage. Et menneske kan ikke undvære dette. Men målet er ikke at give grobund for den mereværdsfølelse, der fører til chauvinisme og afstandtagen fra andre. Målet er langt snarere at udrydde den mindre værdsfølelse, der lammer arbejdsindsatsen og umuliggør et tillidsfuldt samarbejde med danske landsmænd. Tanken, drømmen og forventningerne fra 1953 om, at »nu skulle vi alle sammen være danskere«, har måttet opgives. Men samarbejdet mellem en minoritet og majoriteten inden for rigets grænser er et måske langt sundere fundament for samhørigheden.

(Fra Berlingske Tidende).